

1. Obiekt:

STARE MIASTO

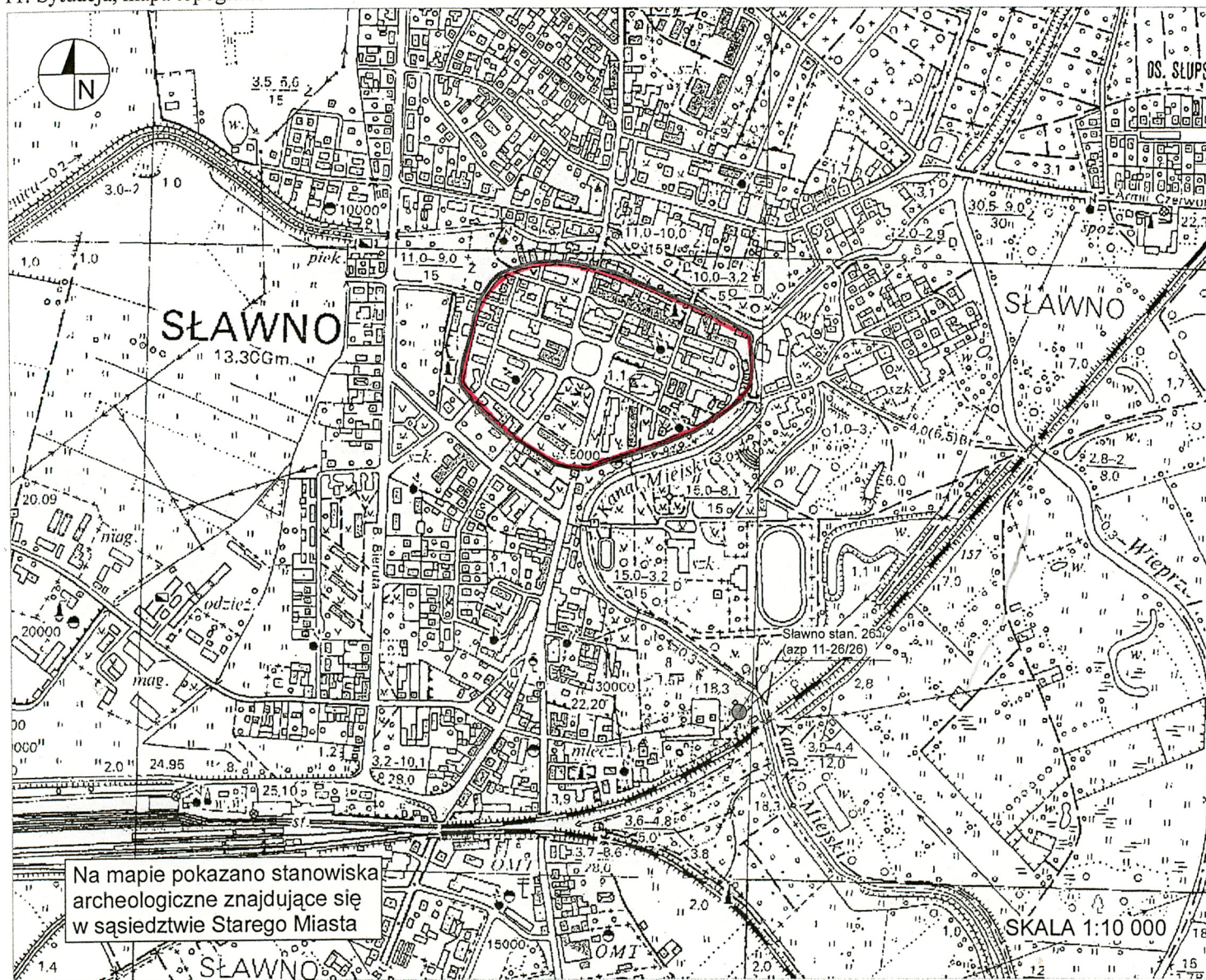
2. Czas powstania

przed 1317

3. Miejscowość

SŁAWNO

11. Sytuacja, mapa topograficzna w skali 1:10 000

4. Adres

nd.

nr działki nd.

nr hipoteczny nd.

5. .Przynależność administracyjna

województwo: zachodniopomorskie

powiat: sławieński

gmina: Sławno

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Slauna, Zlauno, Zlauena, Zlawen,
Schlawe

7. Przynależność administracyjna

przed 1 VI 1975 r.

województwo: koszalińskie

powiat: sławieński

8. Właściciel i jego adres

nd.

9. Użytkownik i jego adres

nd.

10. Rejestr zabytków

Nr: 556 z dnia: 1966-02-14

12. Historia – kalendarium dziejów

1317 - Lokacja „nowego Sławna” przez Jaśka Święca

1326 - Przeniesienie się, do miasta Joannitów ze Starego Sławna (ob. Sławsko)

1343 - Budowa szpitala przy ulicy Młyńskiej (ob. Rapackiego)

przed 1350 – budowa szpitala i kaplicy św. Jerzego

ok. 1400 – budowa ceglanych murów obronnych, trzy bramy i jedna furta

1403 – mieszczenie burzą zamek w Starym Sławnie

1409 – pierwsza wzmianka o ratuszu stojącym na środku rynku

1453 - pierwsza informacja o bramie koszalińskiej

1458 - pierwsza informacja o bramie słupskiej

1456 - budowa baszty więziennej

Wojna 30 letnia (1619-1649) następuje stopniowy upadek gospodarczy miasta

1648 - Sławno w granicach elektoratu brandenburskiego

1653 – potwierdzenie przywilejów miejskich przez Elektora brandenburskiego Fryderyka Wilhelma.

2 poł. XVII - w ramach akcji osiedleńczej do miasta przybywa dużo osadników z Niemiec.

1768 – koniec budowy ratusza

1806 - 1807 – przemarsze wojsk rosyjskich i francuskich. Sławno zapleczem dla wojsk francuskich oblegających Kołobrzeg. Zniszczenie gospodarcze miasta.

1859 – połączenie kolejowe z Koszalinem

Koniec XIX i początek XX w. Rozwój gospodarczy miasta.

1945 – przejście przez władze polskie

13. Opis

Historia układu urbanistycznego

Miasto leży na płaskowyżu ograniczanym od północy rzeką Moszczenicą od zachodu kanałem Miejskim łączącym się z Moszczenicą, która wpada do opływającej miasto od wschodu rzeki Wieprzy. Pozostałe strony lokacyjnego miasta otaczały mokradła, które zostały zmeliorowane w końcu XVIII i początkach XIX wieku. Sławno rozplanowane zostało wokół dużego prostokątnego rynku, od którego narożników odchodzą prostopadłe ulice. Wokół rynku powstały prostokątne bloki zabudowy. Kolejne kwartały są już mniej regularne ze względu na konieczność dopasowania się do owalnego kształtu miasta wynikającego z warunków naturalnych. Kościół umieszczony został na naturalnym wzniesieniu terenu przy południowo – wschodnim boku rynku. Na środku rynku znajdował się również ratusz, który został zburzony w trakcie wojny 7-letniej. Główną ulicą miasta był trakt komunikacyjny przechodzący przez miasto na osi północ - południe. Była to droga prowadząca z Koszalina w kierunku Słupska. Od tych miejscowości nazwy swoje wzięły bramy miejskie, Koszalińska i Słupska. Pozostałe bramy miejskie to Łąkowa po stronie wschodniej i oraz furta zachodniej. Te dwie ostatnie bramy były skromniejsze i nie przetrwały do naszych czasów – zostały rozebrane w XVIII w. Dodatkowo system obronny miasta uzupełniony był basztą więzienną (bud. ok. połowy XV w) znajdującą się po zachodniej stronie miasta. Murowane obwarowania miasta powstają na początku XV wieku. Obecnie śladem po nich jest jedynie przebieg ulicy wałowej (obecnie ul. Basztowa) obiegającej całe miasto. W roku 1760 rozpoczęta została budowa nowego ratusza w perzei przyrynkowej w miejscu, w którym wcześniej znajdowały się trzy kamienice. Ratusz ten został zburzony w trakcie ostatniej wojny. O okresie rozwoju gospodarczego mającego miejsce na przełomie XIX i XX wieku nowe inwestycje lokowane były poza obszarem Starego Miasta. Średniowieczny układ urbanistyczny miasta pozostał bez zmian do czasu zniszczenia go podczas walk podczas II wojny światowej.

Granice historycznego układu urbanistycznego

Granice miasta wyznacza owalny przebieg murów obronnych. Śladem po nich jest obecny układ ulicy Basztowej oraz zachowane dwie bramy miejskie, (dokładną granicę pokazano na załączniku nr 1)
Decyzja o wpisie zabytkowego układu urbanistycznego do rejestru zabytków określa ten obszar jak teren: „zlokalizowany w granicach dawnych (nieistniejących) murów miejskich, ograniczony zachowanymi bramami”

14. Kubatura nd.	15. Powierzchnia zabudowy 11,2 km ²	16. Przeznaczenie pierwotne nd.	17. Użytkowanie obecne nd.
18. Obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego na terenie Starego Miasta (lokalizacje pokazano na mapie wkładka nr 1) 1. Kościół Wniebowzięcia NMP dec. z dnia 1964-04-13 2. Brama Koszalińska dec. z dnia 1955-05-25 3. Brama Słupska dec. z dnia 1955-05-25 4. Zespół magazynów zbożowych ul. Rapackiego 13 nr dec. DZ-4200/58/O/03/2006 z dnia 2006-03-31 5. dom ul. Grottgera 8, dec. z dnia 1966-02-14nr dec. KI-IV-Oa/13/66		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Zaleca się zachowanie historycznego układu urbanistycznego miasta, (przynajmniej j w północnej części miasta) Utrzymanie oryginalnej linii zabudowy pierzejowej, przebiegu ulic i ich szerokości. Nie dopuszcza się lokowania budynków cofniętych w stosunku do ulicy. Nowo powstające, w tym rejonie, budynki powinny być dostosowane do zabytkowej skali. Należy uszanować historyczne podziały własnościowe. Należy dążyć do zabudowy pierzei przyrynkowych. Działania inwestycyjne na konkretnych działkach i w budynkach historycznych muszą być poprzedzone ich kompleksowymi badaniami archeologiczno – architektonicznymi. Należy utrzymać czytelną granicę między terenem historycznego miasta a zabudową przedmieść. Wysoce zalecane jest opracowanie kompleksowego planu zagospodarowania przestrzennego dla całego terenu Starego Miasta. Wykonać jednolity system informacji wizualnej o zabytkach oraz stosować ujednolicone elementy małej architektury. Nie stosować pseudohistorycznych lamp, ławek, koszy na śmieci i elementów małej architektury itp. Prowadzenie prac remontowych i budowlanych musi odbywać się w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków	
19. Stan zachowania Sławno zostało znacząco zniszczone podczas ostatniej wojny. Całkowitemu zburzeniu uległa cała południowa strona miasta wraz z zabudową przyrynkową oraz nowożytnym ratuszem. Wyjątkiem jest zachowana gotycka Brama Koszalińska. W miejsce historycznej zabudowy w tej części Sławna wybudowano cztero piętrowe bloki, które ignorują historyczny układ ulic. Czytelny pozostaje obszar miasta wyznaczony przez bramy miejskie oraz przebieg ulicy wałowej. Plac rynkowy zatracił swój oryginalny charakter i pozostaje martwą przestrzenią bez konkretnej funkcji (centralnym akcentem jest klomb z latarnią). W północnej części miasta zachowana jest siatka ulic wraz z częściowo zachowaną zabudową. W pierzejach występują ubytki (puste parcele). W północno zachodniej części miasta już poza obrębem murów znajduje się pusty, niezagospodarowany plac – klepisko.			

21. Akta archiwalne, źródła ikonograficzne i kartograficzne

Sławno widok miasta z mapy Księstwa Pomorskiego Lubinusa z lat.1610-1618

22. Uwagi różne

Miasto nie posiada gminnej ewidencji zabytków.

24. Opracował: (imię, nazwisko, data, podpis)

mgr Maciej Gibczyński 10. 2010

**KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW
PRAWA AUTORSKIEGO**

22. Bibliografia (wybrana)

Dzieje Sławna. Red. Lindmajer J. Słupsk 1994
Popielas – Szultka B. Początki i lokacje miast na Pomorzu Słowińsko –
Słupskim do połowy XIV wieku, Słupsk 1990
Turek Kwiatkowska L. Radacki Z. Sławno. Studium historyczno – urbanistyczne
do planu zagospodarowania przestrzennego oprac. na zlecenie P.W.R.N. –
wydział Arch i Nadz. Budowlanego w Koszalinie.
Wawrzyniak P. Czy można "zrewolucjonizować" historię Sławna? Archeologia o
początkach miasta. [w:]Historia i kultura ziemi sławieńskiej t II red.
Raczkowski W. Sroka J. Sławno 2003 s. 29-38

25. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach
(daty, imiona i nazwiska wypełniających)

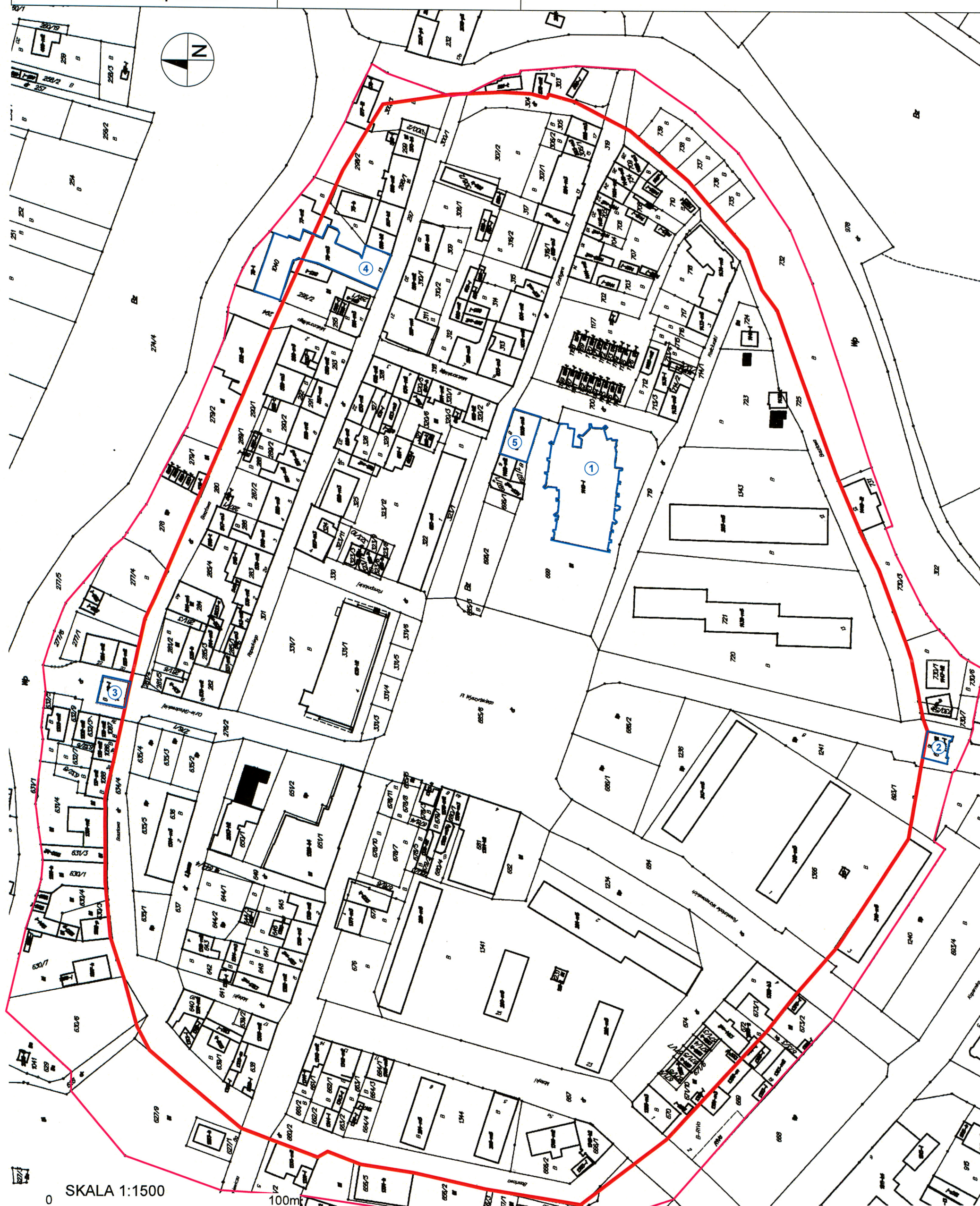
26. Załączniki

3 wkładki szczegółowe

1. Miejscowość **SLAWNO**
2. Gmina **SLAWNO**
3. Województwo **zachodniopomorskie**

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)
STARE MIASTO

5. Zawartość wkladki:
Granica wpisu do rejestru zabytkow terenu Starego Miasta

Obiekty wpisane do rejestru zabytkow województwa zach-pomorskiego

1. Kościół Wniebowzięcia NMP dec. z dnia 1964-04-13
2. Brama Koszalińska dec. z dnia 1955-05-25
3. Brama Słupska dec. z dnia 1955-05-25
4. Zespół mag. zbozowych ul. Rapackiego 13 nr dec. DZ-4200/58/O/03/2006 z dnia 2006-03-31
5. Dom ul. Grottgera 8 553 1966-02-14 KI-IV-Oa/13/66

Granica wpisu do rejestru zab.
terenu Starego Miasta wg dec.
z dnia: 1966-02-14

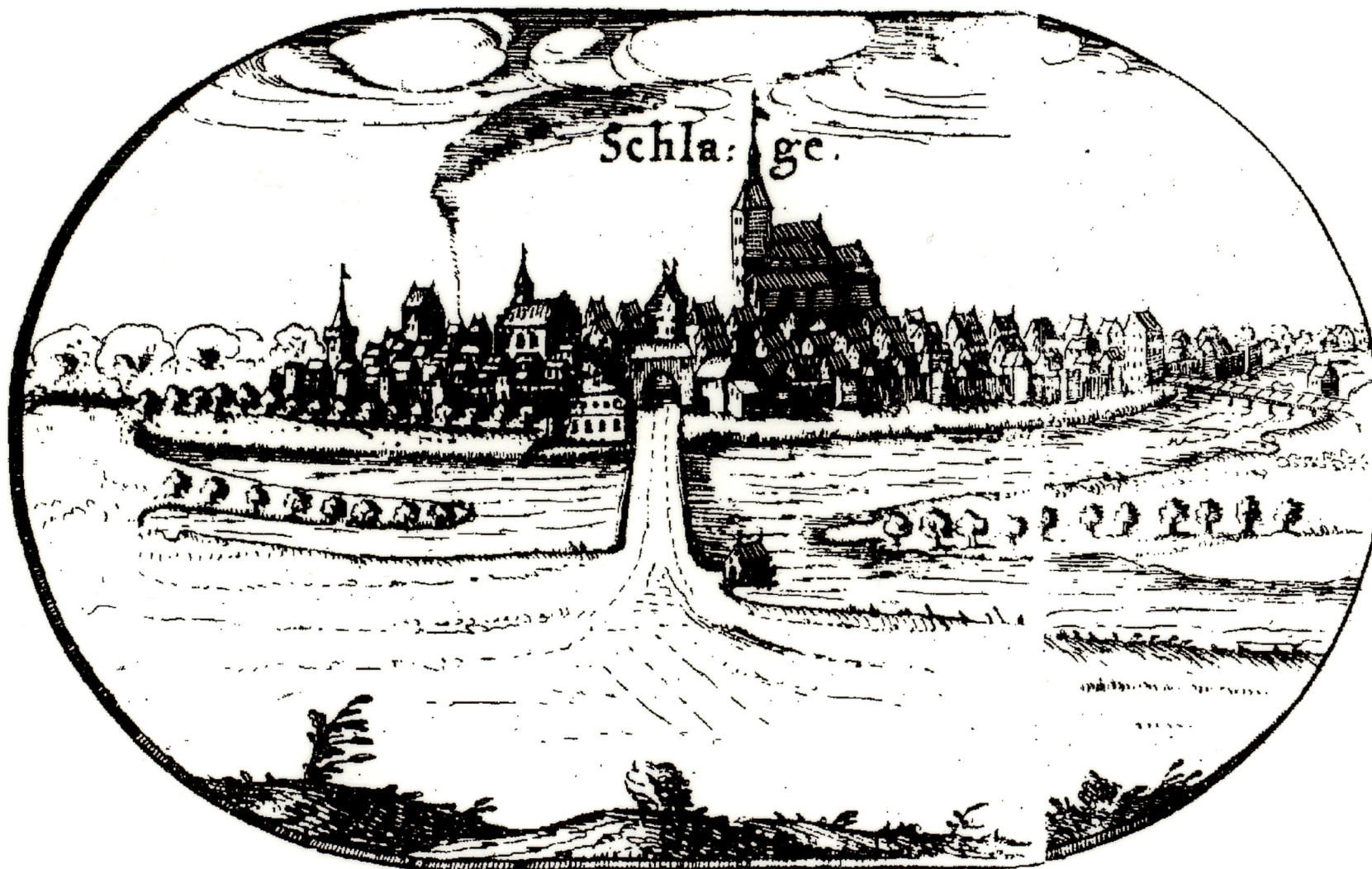
Historyczny teren Starego Miasta

1. Miejscowość **SŁAWNO**2. Gmina **SŁAWNO**3. Województwo **zachodniopomorskie**

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)

STARE MIASTO

5. Zawartość wkładki:

Widoki historyczne

Sławno widok miasta z mapy Księstwa Pomorskiego Lubinusa z lat. 1610-1618 Widok od strony południowej

Wkładkę założył: **mgr Maciej Gibczyński 10.2010 r.**

Wzór ODZ

